

САДРЖАЈ

САДРЖАЈ	V
ПРЕДГОВОР (С УПУТСТВОМ ЗА ЧИТАОЦА)	XIII
НАПОМЕНА УЗ ТРЕЋЕ ИЗДАЊЕ	XIV
УВОДНА РЕЧ	
ШТА ЈЕ УВОД У ПРАВО?	XV
„БРОДОЛОМНИЦИ“	XIX

ПРВИ ДЕО ПРАВО

ГЛАВА I	
ВЕЧИТИ ПРОБЛЕМ – ШТА ЈЕ ПРАВО?	3
ГЛАВА II	
О ДЕФИНИСАЊУ (ПРАВА)	8
1. О појму уопште	8
2. О прескриптивној дефиницији	12
ГЛАВА III	
ТИПИЧНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРАВА	15
1. Институционалност права	17
2. Принудност права	18
3. Нормативност права	22
ГЛАВА IV	
ПРАВНЕ ТЕОРИЈЕ	28
1. Теорија природног права	29
1.1. Класична теорија природног права	29
1.2. Природно право и природна (субјективна) права	31
1.3. Савремена теорија природног права	33
2. Теорија правног позитивизма	34
3. Однос теорије природног права и теорије правног позитивизма	37

ГЛАВА V	
ПРАВДА.....	40
1. Појам правде.....	40
2. Правда као слика.....	44
3. Правичност.....	47
ДРУГИ ДЕО	
ДРЖАВА	
О ДРЖАВИ УОПШТЕ.....	55
ГЛАВА I	
ДВА ПРИСТУПА ИЗУЧАВАЊУ ДРЖАВЕ.....	57
1. Битна обележја државе.....	57
1.1. Настанак – од племенског друштва до државе.....	57
1.2. Територија.....	59
1.3. Становништво.....	61
1.4. Државна (политичка) власт.....	63
1.4.1. Сувереност државне власти.....	65
2. Проблем оправдања државне власти.....	69
2.1. Оправдање државне власти као морални проблем.....	69
2.2. Схватања о религијском титулусу државне власти.....	71
2.3. Схватања о световном титулусу државне власти.....	73
2.3.1. Знање као титулус власти.....	73
2.3.2. Пристанак као титулус власти.....	75
2.4. Легитимност државне власти.....	79
2.4.1. Легалност.....	80
2.4.2. Нормативно оправдање.....	81
2.4.3. Легитимизација.....	82
ГЛАВА II	
МОДЕРНА ДРЖАВА.....	85
1. Држава као организација.....	85
1.1. Појам државне организације и бирократије.....	85
1.2. Државна службена лица и државни органи.....	88
1.3. Три гране власти.....	91
1.3.1. Законодавство.....	92
1.3.2. Егзекутива.....	93
1.3.3. Судство.....	95
1.3.4. Независна регулаторна тела као четврта грана власти ..	96
2. Држава као политичка заједница.....	98

2.1. Држава, нација, нација-држава (<i>nation-state</i>) и национална држава	98
2.2. Мултикултурно друштво, мултикултурна држава	102
3. Функције државе	106
3.1. Функције државе током историје.	106
3.2. Учења о најважнијим функцијама државе.	109
3.2.1. „Минимална држава“	110
3.2.2. „Држава благостања“	112
3.2.3. „Секуритизација“ државе.	114
ГЛАВА III	
ОБЛИЦИ ДРЖАВЕ	117
1. Типологија облика државе	118
1.1. Облици владавине	118
1.2. Облици државне власти	119
1.3. Облици државног уређења.	121
2. Облик политичког поретка.	123
2.1. Демократија	123
2.1.1. Античка и модерна демократија.	124
2.1.2. Непосредна и представничка демократија	128
2.2. Аутократија	134
2.2.1. Тиранија	134
2.2.2. Тоталитаризам.	136
2.2.3. Остали облици недемократских поредака.	139
ГЛАВА IV	
ДРЖАВА И ПРАВО	142
1. Однос државе и права	142
2. Правна држава (владавина права)	145
2.1. Историја идеје правне државе.	145
2.2. Правна држава као законска држава.	149
2.3. Правна држава као констиуционална држава	151
2.4. Правна држава као судска држава	152
ГЛАВА V	
ТРАНСНАЦИОНАЛНЕ ПОЛИТИЧКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	156
1. Традиционалне и савремене идеје о глобалној политичкој заједници	156
2. Европска Унија – <i>sui generis</i> транснационална политичка заједница	159
2.1. Ни федерација ни конфедерација	160
2.2. Правни систем без монопола физичке принуде.	162

2.3. Политички систем без <i>demos</i> -а	164
---	-----

ТРЕЋИ ДЕО
ЕЛЕМЕНТИ ПРАВА

О ЕЛЕМЕНТИМА ПРАВА	169
------------------------------	-----

ГЛАВА I

МЕТАПРАВНИ ЕЛЕМЕНТ	171
------------------------------	-----

1. Извори права	171
---------------------------	-----

1.1. Појам материјалног извора права	172
--	-----

2. Вредносни елемент	173
--------------------------------	-----

ГЛАВА II

НОРМАТИВНИ ЕЛЕМЕНТ	175
------------------------------	-----

1. Правна норма	177
---------------------------	-----

1.1. Правна норма као заповест	180
--	-----

1.2. Правна норма као принудна наредба	181
--	-----

2. Структура правне норме	187
-------------------------------------	-----

2.1. Претпоставка диспозиције	189
---	-----

2.2. Диспозиција	193
----------------------------	-----

2.2.1. Појам диспозиције	193
------------------------------------	-----

2.2.2. Врсте диспозиција	198
------------------------------------	-----

2.3. Претпоставка санкције	199
--------------------------------------	-----

2.3.1. Одговорност	201
------------------------------	-----

2.3.1.1. Појам правне одговорности	201
--	-----

2.3.1.2. Тешкоће у дефинисању	201
---	-----

2.3.1.3. Типови одговорности	202
--	-----

2.3.2. Деликтна способност	205
--------------------------------------	-----

2.4. Санкција	205
-------------------------	-----

2.4.1. Појам	205
------------------------	-----

2.4.2. Врсте санкција	209
---------------------------------	-----

3. Врсте правних норми	214
----------------------------------	-----

3.1. Опште и појединачне норме	215
--	-----

3.1.1. Категоричке норме и норме с релативно неодређеним диспозицијама	217
--	-----

3.1.1.1. Разлози неодређености	217
--	-----

3.1.2. Типови средстава којима се норма чини неодређеном	220
--	-----

4. Важење правних норми	227
-----------------------------------	-----

4.1. Системско важење	227
---------------------------------	-----

4.2. Временско важење	229
---------------------------------	-----

4.3. Просторно важење	233
---------------------------------	-----

5. Правни акт	237
5.1. Појам правног акта	238
5.2. Елементи правног акта	239
5.3. Врсте правних аката и њихова хијерархија	243
5.3.1. Појединачан правни акт	245
5.3.1.1. Врсте појединачних правних аката којима се стварају појединачне норме	246
6. Формални извори права	249
6.1. Англосаксонски тип права	251
6.2. Европскоконтинентални тип права	252
7. Закон	254
7.1. Значење речи „закон“	254
7.2. Појам закона	255
8. Устав	262
8.1. Значење речи „устав“	262
8.2. Појам устава	262
9. Уговори	268
10. Прописи државних органа ниже правне снаге од закона	272
11. Судска пресуда	274
11.1. Судска пресуда као примена права	274
11.2. Јединствена судска пракса	275
11.3. Судска пресуда као извор права	277
12. Обичај	278
13. Остали извори права	280
ГЛАВА III	
СУБЈЕКТИВНО ПРАВО И ПРАВНА ОБАВЕЗА	282
1. Субјективно право	282
1.1. Објективно и субјективно право	282
1.2. Појам субјективног права	283
1.3. Врсте субјективних права	287
2. Злоупотреба права	290
3. Правна обавеза	293
3.1. Санкционе теорије	295
3.2. Нормативна теорија	296
3.3. Природноправна (оправдавајућа) теорија	297
ГЛАВА IV	
СУБЈЕКТИ ПРАВА	299
1. Физичко лице	301
2. Правно лице	304

3. Заступник	307
--------------------	-----

ЧЕТВРТИ ДЕО ПРИМЕНА И ТУМАЧЕЊЕ ПРАВА

ГЛАВА I	
ПРИМЕНА ПРАВА	311
1. Правно расуђивање	312
2. Примена права	315
ГЛАВА II	
ТУМАЧЕЊЕ ПРАВА	319
1. Шта је тумачење?	319
2. Херменеутика – дисциплина која проучава тумачење	321
3. Тумачење права	323
3.1. Шта је тумачење права?	323
3.1.1. Тумачење права као рационална активност	323
3.1.2. Исход тумачења – утврђивање нормативног значења правног текста	323
3.1.3. Предмет тумачења права	325
3.1.4. Циљ тумачења права – примена	325
3.2. Неспорни и спорни случајеви	326
3.3. Разлози због којих случај може бити споран	329
3.3.1. Језички разлози (нејасност и неодређеност језика)	330
3.3.1.1. Нејасност – „језгро“ и „предворје“ појма	330
3.3.1.2. Неодређеност	332
3.3.2. Системски разлози	334
3.3.3. Функционални (и вредносни) разлози	335
4. Врсте тумач(ења)а права	337
ГЛАВА III	
СРЕДСТВА ТУМАЧЕЊА ПРАВА	341
1. Језичко (лингвистичко) тумачење	342
2. Систематско тумачење	345
3. Функционално тумачење	347
3.1. Субјективно функционално тумачење (историјско тумачење)	347
3.2. Објективно функционално тумачење (циљно тумачење)	349
ГЛАВА IV	
НОРМАТИВНЕ ТЕОРИЈЕ О ТУМАЧЕЊУ ПРАВА	353
1. Опште напомене о нормативним теоријама тумачења	353
2. Текстуализам	356

3. Интенционализам	358
4. Инструментализам	360
5. Закључак	362
ГЛАВА V	
ПРАВНЕ ПРАЗНИНЕ	364
1. Шта су правне празнине?	364
2. Аналогија као начин попуњавања правних празнина.	368
ЛИТЕРАТУРА.....	372
I део	372
II део	375
III део.....	382
IV део.....	387